

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane petina enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 95

Sobota, 1. decembra 1934

Leto IX

Zedinjenje

Vsako leto se v Jugoslaviji spominjamo dneva zedinjenja dne 1. decembra čuvstveno. Ni slučaj, ni bilo prisilno to zedinjenje. Potreba je bila in želja naroda, da dobe jugoslovanski rodovi svobodo, v kateri se bodo svobodno in enotno razvijali gospodarsko in kulturno. Da je bila to živa resnica, potrjuje najbolj zadnji objavljena resolucija, ki je bila sprejeta na socialistični tivoljski konferenci dne 21. in 22. okt. 1909.

Naravnost preroške so besede te konference, preroške, ki jih je prvo izreklo socialistično delavstvo tedaj, ko je še za vsakim delavcem, ki se je politično udeleževal, stal stražar stare razpadajoče avstrijske države.

Ne smejo nas ovirati državne meje in politične pregraje, skupno nacionalno avtonomno kulturno življenje želimo kot svobodna enota v popolnoma demokratični federaciji narodov.

Tako je izjavljala simbolično taktična resolucija.

Na osem držav in na štiri kulturne dele so bili takrat razcepljeni Jugoslovani. Danes smo v velikem delu zedinjeni, smo torej element, ki naj ustvari enoten narod, čemur naj predvsem pripomore krepak kulturni razvoj, ki bo koristil nam in splošni kulturi.

Tivoljska resolucija se je torej deloma že izpolnila. In kaj hočemo, kakor izreči na dan zedinjenja, da naj se čimprej izpolnijo še drugi v resoluciji iskreno navedeni predpogoji za uresničenje tez, ki jih podarja resolucija.

Resolucija obenem jasno pove, da je za uresničenje tez resolucije potrebno neumorno delo in boj na podlagi obstoječih realnih političnih razmer in naprav. Toda tudi danes je potreben ta boj, sicer v drugačnih oblikah, ker so plemeniti cilji resolucije posvečeni celemu narodu.

V tem smislu nam je spomin na zedinjenje drag; napolnjuje nas namreč z nado lepše bodočnosti v tem duhu.

Sklep mednarodne konference

Svetovni bojkot proti Nemčiji

V Londonu se je vršila dne 26. novembra mednarodna konferenca glede bojkota nemškega blaga. Zastopanih je bilo na konferenci 12 evropskih, ameriških in afriških dežel. Konferenci je predsedoval Amerikanec Untermayer, poročal je predsednik angleških strokovnih organizacij Citrine, ki je naglašal, da je bojkot najzanesljivejši pomoček, da osvobodimo nemško ljudstvo iz pesti sedanjih gospodov.

Sklenjeno je bilo, da se organizirajo po vseh deželah odseki za organizacijo bojkota in da se takoj ustanovi bojni sklad 100.000 dolarjev.

Vojaška vstaja v Boliviji

Kakor poročajo listi, se je v Boliviji vojaštvo pobunilo in proglasilo državnega predsednika Salamancu za ujetnika. Ujet je tudi novoizvoljeni predsednik, ki bi naj prihodnje leto zasedel predsedniško mesto. Vlada je podala demisijo.

Jugoslovanska

spomenica predložena Društvu narodov

Spomenica vsebuje mnogo dokazov, ki močno obremenjujejo madžarsko vlado

V sredo, dne 28. novembra t. l. je jugoslovanski delegat pri Društvu narodov g. Fotić predal spomenico jugoslovanske vlade generalnemu tajniku Društva narodov g. Avenolu. V Spomenici je nanizanih mnogo dokazov o sokrivdi madžarskih oblasti za razna teroristična dejanja proti naši državi, kakor tudi glede marsejskega atentata. V početku opisuje spomenica delovanje teroristov, ki so se zbirali na madžarskem ozemlju, odkoder so nato organizirali razne atentate na jugoslovanskih železnicah. Teroristi so po večini oficirji bivše avstro-ogrske armade, katerim pa so pomagali madžarski častniki in legitimisti.

Voditelji teroristov so bili dobro založeni z denarnimi sredstvi. Imeli so tudi svoj kovani denar, katerega so razširjali med svojimi člani. S ponarejenimi potnimi listi so potovali po raznih državah in skušali omajati ugled Jugoslavije.

Teroristi so uživali največ podpore s strani aristokracije, ki je večinoma vsa v taboru legitimistov, znano pa je bilo tudi to rovarjenje madžarski vladi, ki se sedaj dela nedvedno.

Nota jugoslovanske vlade je sestavljena v mirnem in preudarnem tonu ter podprta s številnimi dokazi.

Kaj se bo izcimilo?

V Nemčiji je nekaj narobe?

Mogočni guverner nemške državne banke je postal revolucionaren, ker se ne strinja s politiko režima. Vojnega vrhovnega poveljnika ministra Blomberga žagajo in njegov naslednik postane Göring z naslovom brambni minister. Fevdalci in finančniki zagovarjajo Göringa, ker ga smatrajo kot najboljšo jamstvo proti »boljševiziranju« Nemčije. Istim krogom in vojaškim Hitlerjeva politika proti Franciji ne uga-

ja. Zato Hitler kakor tudi njegovi propagatorji bolj in bolj naglašajo spravljivost s Francijo, kar znači, da je nemški nacionalni socializem popolnoma zlezel pod sceppter predvojne Nemčije.

Göring namerava baje popolnoma razpustiti narodnosocialistične oborožene čete. Če se ne motimo, bo nemški fašizem v jedru najprej propadel.

Teroristi se selijo iz

Madžarske v Avstrijo in Italijo

Avstrijski socialisti razkrili nov komplot proti Jugoslaviji

Radi predložitve jugoslovanske note Društvu narodov, ki zelo obremenjuje Madžarsko, je isti prisločila na pomoč Avstrija in Italija, kamor se sedaj selijo Perčecevi teroristi iz Madžarske. Avstrijski socialisti so izdali letak, v katerem so razkrili tajno preseljevanje teroristov iz

Madžarske v Avstrijo, odkoder bodo odpotovali v Italijo. V letaku bičajo socialisti ta komplot, ki je naperjen proti Jugoslaviji in opozarjajo na nevarnost vojne. Letake je seveda avstrijska oblast zaplenila in aretirala nekaj socialistov.

Otvoritev avstrijskega državnega sveta

Dne 27. novembra je bil otvorjen na Dunaju novi državni svet. Svetniki so šli najprej k maši, potem so prisegli in po prisegi je predsednik državnega sveta Rudolf Hoyos otvoril sejo z daljšim govorom, ki ga je pričel z besedami:

»V imenu boga vsegamogočnega, od katerega izhaja vsa pravica, otvarjam ustanovno sejo državnega sveta ter kličem boga kot vrhovnega zaščitnika te divne prastare, toda vedno mlade Avstrije.«

Na seji je bilo soglasno izvoljenih 20 članov v zvezni svet.

Gospode svetnike je nedvomno obhvala mrzla zona, če so se ob tej priliki spomnili, da so oni, ne pa bog, prelomili prisego na republikansko ustavo.

Rumunska vlada je razpustila komunistične organizacije.

V Rumuniji je vlada prepovedala komunistično stranko, razpustila 32 organizacij ter zaprla društvene prostore. —

Avstrijska legija

v Nemčiji razpuščena

Pol milijona mark je izginilo

V Nemčiji nameravajo razpustiti s 1. decembrom avstrijsko legijo, ki jo tvorijo pobegli avstrijski hitlerjevci. Člani legije bodo prepuščeni svoji usodi. Vodja legije Frauenfeld se bo moral zagovarjati radi primanjkljaja pol milijona mark, ki primanjkujejo v fondu legionarjev.

Kapitalisti na razpotju

Norman Thomas je napisal knjigo: »Fašizem ali socializem«, London.

V tej knjigi pravi pisatelj: »Z intelektualnimi kvalitetami prejšnjega — individualističnega — kapitalizma je nastala sporedno vera v demokracijo in neko dejansko jamstvo svobode. Vse te stvari je fašizem pogazil. Moderni — špekulativni — kapitalist pa ga je vendar sprejel, ker mu omogoča kasiranje njegovih kuponov.«

Masaryk ozdravel. Predsednik čechoslovaške republike dr. T. G. Masaryk je popolnoma okreval.

Vatikanska mednarodna politika

Morda že stoletja ni bila vatikanska politika tako neresna, kakor v zadnjih letih. V obeh socialnih okrožnicah, ki imata nekaj morale zase, nič pa praktičnega realizma glede izvajanja socialne pravičnosti v družbi, se je Vatikan nedvoumno izrekel za načelo hierarhične diktature. To je, princip avtoritarne gospodarja (ne demokratičnega) v politiki in družabnem sistemu. S tem se seveda obenem priznava stan ali razred odvisnega delavca, ki nima pravice, da bi se upiral socialnim krivicam. pač pa je dolžnost gospodarjev, da se brigajo za socialni blagor delavcev.

Zakaj je Vatikan izdal socialni okrožnici? V to je bil moralno prisiljen, ker so se socialne razmere silno poslabšale in je delavstvo po vsem svetu zahtevalo odpravo krivic. Okrožnici priznavata, da ima delavstvo prav in pravico do svojih pravic, podčrtava pa izrecno, da mora kapitalistični razred dati delavcu sam, kar mu gre, ni pa delavec opravičen izsiliti svojih pravic. S takimi okrožnicami se seveda socialne bede ne da odpraviti. Še manj je pričakovati, da bi brutalni kapitalizem imel socialno čuteče srce, ker je njega razvoj in oblast odvisna od izkoriščanja in je izkoriščanje bistvo sistema.

Da to naziranje še nekoliko podkrepimo naj omenimo nekaj epizod iz evropske zgodovine zadnjih let.

Vatikan se je v Italiji nekaj časa prepiral s fašizmom. Mussolini je Vatikanu dovolil svoboščine, pa sta se pobratila. V Nemčiji je fašizem nastopil proti organiziranemu delavstvu. V ta namen ga je podprl kapital. Predstavnik kapitala je bil predvsem katoliški grof Papan, ki je hodil v Rim po navodila in ki skuša sedaj zaplesti tudi Avstrijo v objem Nemčije. In ko je nemški fašizem v krvi zadavil delavsko gibanje, tedaj je vsa vatikanska politika zapela hvalo in slavo Hitlerju in modremu Papanu. Hitler tem komplimentom ni bil hvaležen, marveč zahteva oblast zase sedaj tudi nad cerkvijo. In kakšno slavo so peli avstrijskemu klerikalizmu, ki je na enak način izzival in izzval avstrijsko delavstvo ter ga navidez vtopil v krvil!

Po obeh krvavih dramah je nastala zetek za vatikanske političarje: boj marksizmu, boj Židom, boj socializmu, komunizmu in boljševizmu. To je ista politika, kakor jo vodijo kapitalisti. Od veselja nad tem, da so kapitalisti s silo zatrli klic delavcev po kruhu in enakopravnosti, je tudi klerikalizem kar plesal.

Vsi ti pojavi nam preočitno pričajo, da je vsa vatikanska politika prav tako naperjena proti delavstvu kakor kapitalistična. Vedno prazneta vsako zmagano nad delavstvom skupno in na enak način.

Avstrijski minister Fey, je bil večkrat v Rimu, knez Starhemberg tudi. Feya dolži sedaj neki mlad doktor, da je on ustrelil dr. Dollfussa, in knez Starhemberg organizira zaroto zoper avstrijski režim v prid nemškega fašizma. Tudi ogrski ministrski predsednik hodi v Rim in ga je papež odlikoval, čeprav je bila vsemu svetu znana madžarska politika in je Ogrska bila tudi gnezdo zarote proti jugoslovanskemu kralju.

Vsi ti dogodki nam kar najočitneje potrjujejo, da iz Vatikana ne more prihajati resna socialnopolitična

inicijativa ali akcija. Dogodki pa nam dokazujejo še več: V Vatikanu morajo imeti slabe informatorje ali pa slabe taktike. Vatikanska diplomacija se je prevarala, recimo v Hitlerju, Papenu, Starhembergu, Gömbösu itd., ter prenašlo blagovale »politike«, ki so ji v štiriindvajsetih urah pokazali hrbet ali pa ga le zlorabljali v svoje črne in sebične namene.

Važna zakonska določba

Uredba o odpiranju in zapiranju trgovin in obratov

Službeni list banske uprave objavlja uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin in drugih obratov v področju dravske banovine. Uredba v glavnem določa:

Trgovinske obratovalnice

Trgovinske obratovalnice smejo, kolikor ni v naslednjih členih določeno drugače biti odprte ob delavnikih:

1. V okolišju uprave policije v Ljubljani ter predstojništev mestne policije v Celju in v Mariboru: poleti od 7.30 do 12.30 in od 15 do 19 ur, pozimi od 7.30 do 12.30 in od 14.30 do 18.30 ure.

2. V ostalih krajih: poleti in pozimi od 7.30 do 12.30 in od 14. do 19. ure.

Trgovine z mešanim, specerijskim in kolonialnim blagom, trgovine z delikatesami in ostale trgovine z živili, kolikor ne veljajo v naslednjem za nje posebni predpisi, kramarske obratovalnice in branjerije smejo biti odprte poleti in pozimi od 7. do 12.30 ter od 14. do 19.30 ure, izvzemši okoliš uprave policije v Ljubljani ter predstojništev mestne policije v Celju in v Mariboru, kjer se te obratovalnice poletno odpirajo ob 15. uri.

V vaseh se smejo obratovalnice odpirati pol ure prej in zapirati zvečer pol ure kasneje.

Prodajalnice presnega sadja in presne zelenjave, prodajalnice mleka in mlečnih izdelkov, prodajalnice kruha in peciva ter prodajalnice medicinskih izdelkov smejo biti odprte vse leto od 6. do 20. ure ter velja ta obratovalni čas tudi za dostavljanje tega blaga po hišah.

Slaščičarne smejo biti odprte vse leto od 7. do 21. ure.

Prodajalnice presnega in prekajenega mesa ter klobas smejo biti odprte poleti in pozimi od 6. do 12. in od 16. do 20. ure.

Dovažanje mesa in druga pripravljala dela se smejo vršiti od 4. ure, vendar mora biti lokal za stranke tedaj zaprt.

Prodajalnice svežega cvetja in bonboniere smejo biti odprte vse leto od 7.30 do 12.30 in od 15. do 20. ure.

Trgovinsko obratovanje v kioskih in na stojnicah, cestnih križiščih, na nezagrajenih prostorih, v vežah, hodnikih in barakah ni dopustno v času, ko morajo biti zaprte druge trgovinske obratovalnice za dotično blago.

Prodajanje in krošnjarije po ulicah je pred 7.30 uro in po 18. uri prepovedano.

Bančne in zavarovalne poslovalnice, posojilnice in slična podjetja, pisarne industrijskih podjetij, ki niso na sedežu tvornice, veletrgovine in njihove pisarne, poslovalnice in skladišča agenturnih in komisij-skih trgovin ter blagovne razpošiljalnice smejo biti odprte vse leto od 8. do 13. in od 15. do 18. ure, če pa je za poedino stroko ali posamezno podjetje uvedeno nedeljeno obratovanje, vse leto od 7.30 do 14. ure. Ta čas velja tudi za uvedene »angleške sobote«.

Podjetja za prevažanje, natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih ter podjetja za prevažanje blaga z vozovi ali čolni smejo obratovati poleti od 5. do 20., pozimi od 6. do 19. ure.

Potovalne pisarne in agenture, ki se bavijo s prodajo vozovnic, smejo biti odprte vse leto od 7. do 20. ure.

Obrtne obratovalnice.

Obrtne obratovalnice smejo biti odprte vse leto od 7. do 12. in od 14. do 19. ure; v vaseh smejo biti odprte zjutraj 1 uro prej

Zato naj nas tudi ne moti, če je klerikalno časopisje danes tako zmedeno, da ne vidi nobenega drugega problema kakor marksista, boljše vika in žida. Te je treba pobiti, ker zahtevajo delavske pravice, dasi je židov na svetu jako malo.

Izvezeti so pa tisti židi, ki zidajo cerkve in fundirajo evharistične kongrese.

in zaprte zvečer 1 uro kasneje ter obratovati tudi čez poldne.

Brivske, frizerske, lasuljarske, manikerske in kozmetične obratovalnice smejo biti odprte vse leto od 7.30 do 12. in od 14. do 19. ure, ob sobotah in pred prazniki, ko so obratovalnice ves dan zaprte, z zgornjim opoldanskim odmorom do 21. ure.

Obratovalnice za likanje perila ter čiščenje in barvanje oblek smejo ob sobotah in pred prazniki, ko morajo biti ves dan zaprte, obratovati do 21. ure.

Pekarne smejo obratovati vse leto od 4. do 20. ure, ob sobotah do 16. ure, pri dveh izmenah do 20. ure. Pripravljala dela, kakor: kurjenje peči, pristavljanje kvasa in mešanje testa se smejo pričeti ob 1. uri in se sme v ta namen zaposliti potrebno osebo. Raznašanje kruha in peciva se ne sme pričeti pred 6. uro. V slaščičarskih delavnicah se sme obratovati od 5. do 16. ure. V mesarskih delavnicah, v katerih se kolje živina in predeluje meso, se sme obratovati vse leto od 4. do 17. ure, pri dveh izmenah pomočnega osebja do 20. ure.

Izjemne določbe.

Čez poldne smejo biti odprte vse trgovinske in obrtne obratovalnice, kolikor ni to vsebovano že v določilih prednjih členov:

1. če se mora dela v obratovalnici nezogibno nadaljevati čez poldne, da se prepreči kvarjenje blaga, izpostavljenega atmosferskim vplivom;

2. ob dneh letnih in mesečnih sejmov ter ob dneh tedenskih sejmov, če ni teh več nego 3 na teden;

3. če se obratovalnica seli. Dovolila za primere iz točk 1. in 3. daje pristojno občno upravno oblastvo prve stopnje. V teh primerih je zabranjena prodaja blaga.

Dalje smejo biti odprte čez poldne podkvalnice konj in avtomehanske obratovalnice, če je treba izvršiti neodložno in nujno popravilo vozil in avionov ali jih oskrbeti s potrebnimi nadomestnimi deli. Isto velja za oskrbo motornih vozil in avionov z mazilom in pogonskim sredstvom.

V zdraviliščih, kopališčih in uradno priznanih letoviščih smejo biti trgovinske in obrtne obratovalnice po potrebi in po odobritvi kraljevske banske uprave, oddelka za trgovino, obrt in industrijo, za čas, dokler traja uradna sezona, odprte najzgodneje od 4. ure in najkasneje do 23. ure, čez poldne pa morajo biti tudi v tem primeru zaprte najmanj 1 uro.

Isto velja za bančne poslovalnice v teh krajih in v tej dobi.

Ob nedeljah in praznikih.

Vse trgovinske in obrtne obratovalnice morajo ostati ob nedeljah ves dan zaprte, kolikor niso v naslednjem dovoljene izjeme. Ob nedeljah smejo biti odprte in obratovati:

a) največ dve uri dopoldne: Vse trgovinske in obrtne obratovalnice v ostalih krajih, izvzemši okoliš uprave policije v Ljubljani in predstojništev mestne policije v Celju in v Mariboru ter mesto Kranj z okolico 5 km. Obratovalnice se morajo zapirati najkasneje ob 11. uri, poleti pa najkasneje ob 10. uri. Točna določitev časa se prepušča občnim upravnim oblastvom prve stopnje po zaslišanju občinske uprave ter krajevnih delodajalnih in delojemalskih organizacij.

b) ob nedeljah dopoldne: 1. podjetja za natovarjanje in raztovarjanje blaga na železniških postajah in v rečnih pristaniščih ter podjetja za prevažanje blaga z vozovi ali čolni; 2. prodajalnice pekarskih izdel-

kov; 3. prodajalnice presnega in povojenega mesa ter klobas od 5. do 10. ure; vendar velja to za okoliš uprave policije v Ljubljani le za čas od 1. aprila do 1. novembra, dočim velja za ostali čas popoln nedeljski počitek; 4. obratovalnice z življenjskimi potrebščinami; one, ki prodajajo tudi drugo blago, morajo biti zaprte; 5. prodajalnice mleka in mlečnih izdelkov; 6. cvetličarne; 7. brivske, frizerske in obrtne obratovalnice za negovanje telesa, izvzemši okoliš mesta Ljubljane ter predstojništva mestne policije v Mariboru.

c) ob nedeljah ves delovni čas: 1. slaščičarne; 2. fotografske obratovalnice in obratovalnice za pogrebno opremo, ki se ne bavijo s prodajanjem drugega blaga. V krajih, kjer ni obratovalnice za pogrebno opremo, se smejo odpreti v sili izjemoma tudi druge obratovalnice, če je treba oddati potrebno pogrebno opremo; 3. obratovalnice, ki se bavijo izključno s prodajo novin, revij in časnikov; 4. zgolj barake in stojnice pri cerkvalih za prodajo slik in drugih nabornih predmetov, knjig, igrač, alve, sladole, medicinskih izdelkov in kruha ob cerkvenih slavnih, prošenjih in drugih verskih praznikih, ko se zbirajo v izrednem številu ljudje iz daljne okolice. V vaseh, trgih in mestih z največ 5000 prebivalci je dovoljeno, da so ob teh dneh odprte vse trgovinske in obrtne obratovalnice.

Grafična podjetja za tiskanje dnevnih listov smejo biti po potrebi ob nedeljah od-

prta in obratovati največ 6 ur po posebni odobritvi pristojnega občnega upravnega oblastva prve stopnje.

Ob državnih praznikih

mora počivati delo v trgovinskih in obrtnih obratovalnicah:

a) ves dan: 1. na rojstni dan Nj. Vel. kralja (6. septembra), 2. na dan zedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev (1. decembra); b) v času med slovesno službo božjo, a največ dve uri: 1. na Vidov dan (28. junija); 2. na dan slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda (5. julija). Točni čas odpiranja in zapiranja obratovalnic določa za vsak kraj pristojno občno upravno oblastvo prve stopnje v času, ko se običajno opravlja služba božja.

Krošnjarije in izvrševanje obhodnih rokodelskih obrtov ob nedeljah in državnih praznikih sta prepovedani.

Mesarskim mojstrom je prepovedano ob nedeljah in navedenih državnih praznikih vsako klanje živine in perutnine v času, dokler so obratovalnice odprte, razen če gre za zakol v sili.

Ob nedeljah je ves dan prepovedano v pekarnah in pekovskih delavnicah izdelovati kruh in ostalo pecivo.

Ta naredba stopi v veljavo s. 15. dnem po objavi v »Službenem listu kr. banske uprave Dravske banovine«, to je 13. decembra t. l.

O paktih

S pakti ni mogoče preprečiti nevarnosti, ki groze radi neprestanega oboroževanja

Ne o paktih, ampak o psihozi, ki nastaja v zadnjem času v mednarodni politiki. O samih paktih govore diplomati, se shajajo na konferencah, potujejo v sosednje ali daljnje države, kjer se posvetujejo in kujejo načrte. Jasne slike o vseh teh akcijah tudi najpazljivejši čitatelj časopisov ne more dobiti.

Najvažnejši pakt, ki je bil domala že pred zaključkom, je bil takozvani

vzhodni pakt

med Francijo in Rusijo, dalje med Francijo in Italijo ter zblizanje med Italijo in Jugoslavijo. Tem paktom bi sledil pakt balkanskih držav, ki je že skoraj kompletan, pakt med Turčijo in Francijo, potem sredozemski pomorski pakt, na katerem sta najbolj interesirani Italija in Francija. To je velik kompleks političnih akcij, ki naj bi konsolidirale Evropo in mir v njej.

Rusija naravnost priganja, da

se vzhodni pakt čimprej sklene.

Na drugi strani pa prihajajo iz Nemčije apeli na Francijo, da naj se urede politični odnošaji med Francijo in Nemčijo. Sedanji francoski zunanji minister

Laval je naklonjen Nemčiji

ter se bo pogajal z nemškimi delegati o sporazumu med Francijo in Nemčijo ter predlagal, da se Nemčija vrne v Društvo narodov in da se Nemčiji prizna enakopravnost. Temu Lavalovemu načrtu pa se odločno upirajo francoski klerikalni nacionalisti, češ, da Nemčija hlina svojo miroljubnost in spravljivost s Francijo.

Nemčija pa je primorana iskati prijateljstvo

s politično jakimi državami, ker se danes nahaja v nevarni politični in gospodarski osamljenosti.

Vprašanje je deloma odvisno tudi od razprav, ki se bodo vršile v Društvu narodov o marsejskem umoru. Zadeva je namreč za nekatere države jako neprijetna, ki pa utegne mednarodno ozračje omiliti ali pa tudi poostri. Vsekakor pa mora obravnava pred Društvom narodov pokazati, kje je miroljubnost in kje je ni, kje žele mir in sporazum med narodi in kje ne. To razčiščenje bo nedvomno tudi mnogo vplivalo na nadaljnji potek započelih sporazumevanj in paktov.

Danes še ni gotovo, kakšen pakt sklene Francija. Še vedno je mogoče, da bo v takozvanem vzhodnem paktu sodelovala tudi Nemčija in morda Poljska, ki si še obotavlja.

Mednarodni položaj je torej še vedno zapleten,

kakor bi bilo želeli v teh vprašanjih v interesu miru, bolj hitrega razvoja.

Seveda ne smemo pri tem pozabiti, da je to politika današnje

družbe. Toda mir, sporazum med narodi ter obnovitev in ureditev gospodarstva je važno tudi za delavstvo, da ne nastajajo v razvoju pretresljaji kakor je sedanja gospodarska in mednarodna kriza, ki uničuje nas in našo kulturo.

Vprašanje?

Na prejšnji strani smo objavili vprašanje:

Železniški uslužbenci morajo plačati železniški upravi premog takoj ob naročilu. V posameznih službenih edinicah so uslužbenci plačali sedaj pred zimo premog že 8. oktobra 1934, pa ga do 28. novembra 1934 še niso prejeli.

Vprašamo: ali morajo uslužbenci plačati premog, ki so ga uslužbenci plačali že 8. oktobra?

Zbirajte za tisk. sklad!

Tone Maček:

120

Slučaj Kumberger

Spravili bi bili lahko vse tisto v dve ali tri krste, vendar je dobil mizar Hofbauer naročilo za sedem normalnih črnih krst. Treba je bilo na nek način goljufati občinstvo, zlasti svoje in jih pustiti v veri, da imajo pred seboj tistega, za katerim žalujejo. Če bi djali ostanke v skupno krsto, bi to povzročilo med občinstvom, in še posebej med svojci, hude duševne konflikte.

Ko so bile krste gotove, so v vsako položili del zoglenelih ostankov, jih zabili in postavili na oder v vrsto. Na vsako krsto so pritrtili ime enega izmed žrtev.

Nihče sicer ni vedel, kateri izmed žrtev pripadajo posamezni preostali deli, bilo pa je tudi vseeno. Vsi skupaj so bili ena družina in ena žrtev. Ni bilo med njimi več nikake razlike.

Tudi njih krste so si bile enake: iz pooblašanih smrekovih desk, črnoobarvane, vsaka z velikim belim križem na pokrovu.

Ko je bilo vse gotovo, so odprli mrtvašnico občinstvu. Od jutra do večera so čakale množice ožaloščenih ljudi od blizu in daleč na red, da so se mogle od blizu posloviti od mrtvih sotrpinov. Krste so bile kmalu vse zakrite s cvetjem. Prizadeti svojci se kar niso mogli ločiti od njih. Petrinka je vse dopoldne stala ob krsti z imenom njenega moža, z dojenčkom v naročju in topo zrla predse s svojimi prečutimi in zardelimi očmi. Njen fantek jo je venomer cikal za krilo in silil k izhodu in je končno začel jokati. Sočutne žene so mu dale sladkarij, da se je umiril, materi pa so prinesle stol, da je mogla sedeti in vzeti še fantka na kolena.

Mlada Žagarca in Dremšakova nevesta sta se obupani vrgli preko krst in glasno ihteli. Bratje obeh Če-

prlinov so z materjo nemo stali ob strani in zakopali svojo bol globoko v svojo notranjost. Rižnerja so neprenehoma obiskovali njegovi tovariši, sostanovalci iz »puršenhavza« in so položili na njegovo krsto lep venec iz nageljev z rdečim trakom, ki se je ostro odražal od temnega ozadja.

Medtem pa se je med trboveljskim in dolskim župnikom bil hud boj za trupla ubogih žrtev, ali bolje rečeno, za pogrebne takse. Dva izmed ponesrečenec sta stanovala na levem bregu Bobna, ki je ločil obe župniji in bi morala biti pokopana na trboveljskem pokopališču. Rudarska bratovščina svete Barbare in druge organizacije so pa želele, da bi bilo vseh sedmero pokopanih v skupnem grobu na dolskem pokopališču, kjer so jim hoteli postaviti skupen spomenik. S tem so se strinjali tudi svojci in celo rudniška uprava, ki si je s tem želela prihraniti stroške za dvojni pogreb. Trboveljski župnik pa ni

odnehal: »Dva sta moja in spadata tu sem!«

Šele po dolgem sem in tja, ko mu je delegacija obljubila, da bo dobil plačano takso za pogrebni sprevod prvega reda, je končno pristal, da lahko tudi njegova dva odnesejo na dolsko pokopališče. Poleg tega pa so morali še plačati dvadnevno veliko zvonjenje v Trbovljah.

Naslednji dan popoldne se je vršil pogreb. Ljudstva je prišlo iz vse okolice toliko, kolikor ga Hrastnik še nikdar prej in skupaj videl. Začetek sprevoda je bil že doli pri Meketu, ko so krste šele dvignili iz mrtvašnice. Sprevod je krenil iz Hrastnika dokaj pozno zvečer, vendar še pri belem dnevu. Preden pa so prišli na Dol je bila že trda tema, v kateri je žalostno migljalo sto in sto rudarskih svetilk, da se je videlo, ko da obletava dolgo, temno kačo, ki se je vila po cesti, nepregleden roj splašenih kresnic.

(Dalje prihodnjič.)

Naročniki, pozor!

Današnji številki smo priložili poštne položnice ter prosimo vse one p. n. naročnike, ki so v zaostanku z naročnino, da isto nemudoma poravnajo, ker le na ta način bomo v stanju, naš list vzdrževati in ga tudi redno dostavljati. — Vse one pa, ki so naročnino že poravnali, prosimo, da si poštne položnice shranijo in jih porabijo prihodnjic. — Uprava.

Doma in po svetu

Za Kakanjske žrtve. Po strašni nesreči v rudniku Kakanj so tako privatniki, podjetja, kakor tudi razne javne institucije votirale večje zneske za podpiranje rodbin ponesrečenih rudarjev. Tudi glavna skupščina železniškega bolniškega fonda, ki razpolaga z milijonskimi rezervnimi fondi, je odobrila za podporo znesek Din 100.000. Sedaj so bili člani bolniškega fonda obveščeni, da g. minister saobračaja te podpore ni odobrila.

Narodna skupščina se bo sestala dne 4. decembra.

Zunanji minister Jevtić se bo dne 1. decembra podal v Ženevo, kjer se bo udeležil seje Društva narodov.

Na praznik zedinjenja, 1. decembra, mora v smislu obrtnega zakona počivati delo v vseh obratih in delavnicah.

Hitlerjevci, okrog 2000 po številu, ki so se nahajali v taborišču v Vazardinu, Požegi, Lipiku in Bjelovaru, so te dni odpotovali preko Sušaka v Nemčijo.

Obrtniški teden. Od 1. do 8. decembra t. l. se bo vršil obrtniški teden, ki bo posvečen propagandi za povzdigo domačega obrtništva.

Smrtna nesreča na železnici v Bosni. Na ozkotirni železnici v bližini Banjaluke se je te dni pripetila smrtna železniška nesreča, pri kateri je zgubil življenje sprevodnik Ivan Kukovič, dva njegova tovariša pa sta dobila težke telesne poškodbe. Med vožnjo se je odklopilo več vagonov, natovorjenih z lesom, ki so strmoglavili v globok prepad in pokopali pod seboj tri železničarje.

Nad en milijon analfabetov je na Madžarskem, ki se vedno bahajo z »nad tisočletno kulturo«. V Ženevi so Madžari iznova pogrevali to frazo v opravičbo krivde na marsejskem umoru.

Poročne svečanosti v Londonu se je udeležil tudi namestnik knez Pavle. Po svojem prihodu je sprejel angleškega zunanjega ministra Johna Simona. Posvetovanje je imelo tudi političen značaj. Simon je konservativec, sicer pa uvideven in realen politik, ki je že nekajkrat povedal bridko resnico odkrito. Tako, da je vojnega hujskanja kriv denar orožne industrije; dalje, da je v gospodarski politiki treba podpreti konzumenta.

Pisatelj Bernarda Shawa je zadel kap, vendar je že nekoliko okreval.

Kranj

Naročniki »Delavske Politike«, ki še niso poravnali naročnine za december oziroma za leto 1934, naj to stori vsaj do 15. t. m. Prosim pa vse naročnike, da po možnosti poravnajo svojo naročnino v društvenih prostorih (rest. »Semen«), in sicer ob četrtkih in nedeljah. Z rednim plačevanjem naročnine baš ob zaključku leta olajšamo mnogo dela upravnistvu, zboljšamo gnotni položaj delavskega tiska in s tem dokažemo, da cenimo njegovo vrednost. — Poverjenik.

Delavci, zahtevamo po brivskih in gostilniških lokalih povsod »Delavsko Politiko«, zlasti pa posebej tiste lokale, ki so na naš list že naročeni. Dolžnost naročnikov »Delavske Politike« je, da v decembru dobimo vsak po enega novega naročnika. Delavci, proč s časopisi, ki ne spadajo v delavske domove. Naš časopis je samo »Delavska Politika«, ki edina objektivno zagovarja interese delavstva.

Sestanki, kateri so se vršili v Kranju in Naklem, so bili zadovoljivo obiskani. Med govorniki je najbolj imponirala s. Ajdiškova, ki je v temperamentnem govoru orisala položaj in naloge delavske žene. Za zanimiva izvajanja, ki so v glavnem bila namenjena ženam, bi bilo želeto več udeležbe s strani delavk. Vendar pa se je stvar tikala tudi moških, saj je dosti jasno povedala, kako morajo vplivati na žene in jih zainteresirati za delavski pokretom. Splošna želja tistih, kateri so bili navzoči, je, da nas s. Ajdovškova s podobnim referatom zopet kmalu posesti.

Širite naš list!

Ljubljana

Manifestacija za mir in proti fašizmu

Ljubljana, 28. 11. 1934.

Ženske organizacije so sklicale danes v dvorano Delavske zbornice shod proti vojni in fašizmu. Pojem vojne in fašizma je danes istoveten in se ne da razlikovati. To se je videlo tudi v poročilih govornic. Dvorana Delavske zbornice je bila do malega skoraj zasedena, znamenje, da je krik proti vojni v nas vseh. Delavke so bile lepo zastopane, pa tudi delavci so se shoda udeležili, čeravno je bila agitacija neznatna.

V poročilu ge. Perparjeve so bile res da skoraj same številke, opis plinov in drugih tehničnih pripomočkov bodoče vojne. Ga. Grahorjeva pa je otipljivo opisala strahote bodoče vojne in protestirala proti oboroževanju, proti neštetim praznim konferencam in nemoči Društva narodov. Poslušalke in poslušalci so manifestirali odločen odpor proti vojni, proti fašizmu, ki je

prav za prav tleča iskra, ki preti užgati svetoven požar.

Zastopnica društva »Delo in eksistenca« je podala solidarnostno izjavo. Govor zastopnice »Zveze delavskih žen in deklet« je moral odpasti. Pokazala je samo kratko izjavo, da je »Zveza delavskih žen in deklet« solidarna z vsesplošnim ženskim gibanjem proti vojni in fašizmu.

Shod je potekel mirno in poslušalke in poslušalci so se molče razhajali. Ali je bila v tem molku skrita pretnja vsem, ki delajo za vojno? Mir hočemo! Proč z vojno!

In v vseh, se mi zdi, je bila misel: — Ženske vseh poklicev, posebno meščanke, naj pokažejo povsod z vso odločnostjo, da so proti vojni in proti fašizmu in če bodo hotele vplivati na svoje može, očete in brate, pa bodo preprečile vojno. Tu je ženska moč nepremagljiva.

S takimi mislimi smo odhajali z zborovanja.

Maribor

Kaj bo s hišami dunajske stanovanjske zadruge?

Upravna oblast mora sedaj ukreniti nadaljnje v varstvo tukajšnjih članov-zadrujarjev

Sedaj je spregovorilo sodišče. S tem seveda zadeva še ni rešena, kakor tudi ne s postavitvijo komisarija in upravnega odbora. Upravna oblast, zlasti obrtna in združeno-nadzorna mora izvesti s primernimi ukrepi zaščito tukajšnjih članov zadruge do konca. Dejstvo je, da inozemska zadruška ne more tukaj poslovati, ne da bi bila vpisana v združnem registru, kakor gotovo tudi nobena jugoslovanska zadruška ne posluje na ta način v Avstriji. Tukajšnji člani zadruge, železničarji, so do gotove meje solastniki združnih hiš v Mariboru.

Državni organi imajo dovolj sredstev v rokah, da osigurajo tukajšnjim državljanom primerno varstvo tega solastištva in vpliv na upravo združnih hiš napravim inozemski zadruški s sedežem na Dunaju. Treba pa je zadevo primerno pospešiti, dokler je še čas, 62 železničarskih stanovanj v tako lepih hišah je za naše železničarje že veliko socialno vprašanje in posvečamo radi tega tej važni zadevi tudi mi svojo pozornost in bomo zadevo zasledovali naprej. Hiše predstavljajo gotovo nadmilijonsko vrednost.

Skupno zborovanje vseh privatnih nameščencev v Mariboru

V četrtek, dne 29. novembra ob 20. uri se je vršilo prvo skupno zborovanje mariborskih privatnih nameščencev. Člani petih nameščenskih organizacij, ki tvorijo ustanovljeni Medstrokovni Odbor, so dvorano Delavske zbornice napolnili prav do zadnjega kotička ter pazljivo zasledovali izvajanja vseh govornikov. Na tem zborovanju je zopet po dolgem času prišla volja velike večine privatnega nameščentstva do skupnega sodelovanja in do skupne borbe proti vsem, ki hočejo kraititi pravice priv. nameščencev, do izraza. Tudi mi želimo vsem onim nameščenskim organizacijam, ki hočejo v okviru Medstrokovnega odbora čuvati integriteto svojih organizacij pred vsemi kvarnimi vplivi in ki bodo konsekventno stali na braniku demokracije ter se zavedali velikih nalog, ki čakajo nameščenske organizacije v bližnji bodočnosti, obilo uspeha v svojem delovanju.

O nedeljski krasni manifestaciji v »Unionu« je prinesel dnevnik »Právo Lidu« v Pragi že v torkovi številki podrobno poročilo v članku »Manifestacija socialističnega delavstva v Mariboru«. V članku so povdarjana izvajanja s. dr. Jelena o historičnem pomenu socialistične resolucije glede združenja Jugoslovancev in s. Peteljana o nevarnosti fašizma za Jugoslavijo. Že poprej pa je prineslo »Právo Lidu« v petkovi številki prevod članka »Delavske politike« o pomenu Tivoljske resolucije.

Din 1,50 mezde — v tovarni svile. — Zadržiti smo ugotovljali kot najnižjo urno mezdo Din 2 za kopanje kanalov pri nekem mariborskem podjetniku. Izrazili smo strah, da se bo morda dalo naše obupano delavstvo izrabljati še za nižjo dnino. In res nam poročajo o neverjetnih razmerah v letos otvorjeni novi tovarni svile v Razvanju, ki je last nekih inozemcev in mariborskih »trgovcev«. V tovarnah svile so bile doslej običajne boljše mezde kot pri drugih tekstilnih tovarnah. V Razvanjski tovarni svile pa plačujejo delavkam komaj Din 1,50 na uro, od česar jim seveda še odtegujejo javne prispevke, tako da izplačujejo za 14 dnevno delo Din 125.—.

Celje

Ženski pevski zbor namerava organizirati celjska podružnica Svobode, če se bo prigraslilo zadostno število interesentk. Prvi sestanek, na katerem bo razgovor glede vaj in pevovodje, se bo vršil v soboto, dne 1. decembra ob 9. uri dopoldne v Delavski zbornici.

Smučarska sekcija SK Olimpa je konstituirala svoje vodstvo za letošnje leto in se pripravila z vso intenzivnostjo na letošnje sezono. Zaenkrat ima v programu, da se udeleži 6. januarja slalom tekme na Mrzlici, 13. januarja na klubski dan se udeleži slalom izbirne tekme, pri kateri bodo izbrani tekmovalci za medmestno tekmo Celje: Zagreb, ki se bo vršila 20. januarja v Zagrebu. Dne 2. ali 3. februarja bo pa klub priredil tekmo v smuku iz Tosta do podnožja, z višinsko razliko ca. 250 m. Več klubovih članov se bo udeležilo tudi sodniškega izpisa. Interesenti naj se prijavijo pri načelniku Zadravcu.

Za propagando smučkega sporta, zlasti med delavstvom, bo klub priredil več skupnih izletov in je pripravljen organizirati v celjskem okrožju smučke tečaje, če se bo prigraslilo zadostno število interesentov. Med drugim namerava prirediti tečaj za začetnike v Gaberju (pri smodnišnici). Prijave sprejema iz prijaznosti g. Tkalčič, čevljarji mojster v Gaberju.

Tudi to je zakonito dopustno, ker nimamo zakona o minimalnih mezdah.

Prvo predavanje »Svobode« je uspelo nad vse pričakovanje. Pred natlačeno dvorano nam je predaval sodn. svetn. g. dr. Travner »o zgodovini suženjstva«. V svojem predavanju nas je seznanil z vsemi grozotnimi oblikami suženjsva v starem, srednjem in novem veku. — Že danes opozarjamo na prihodnje predavanje »Svobode« dne 5. decembra 1934, ko bo predaval g. prof. Detela »o ljubezenskem življenju v naravi«. Vsa predavanja so vstopnine prosta. Priporočamo delavstva, da se jih pridno udeležuje in tako izpopolnjuje svojo izobrazbo. Zavedajmo se, da je največji sovražnik delavca — nevednost.

O mezdni razpravi pri tvrdki Doctor in drug, ki se je vršila minuli četrtek, bomo radi pomanjkanja prostora poročali v prihodnji številki našega lista.

Strokovni tečaj. Krajevni Medstrokovni odbor v Mariboru namerava prirediti — strokovni tečaj za zaupnike. Dostop bodo imeli vsi zaupniki in člani svobodnega strokovnega pokreta. Prijave za vpis se naj oddajo do dne 1. decembra v strokovnem tajništvu v Delavski zbornici, Sodna ulica 9-11, kjer se dobijo tudi vsa podrobna pojasnila.

Vsi vojni obvezniki, roj. od 1. 1910 do 1885, ki še niso dobili ali so izgubili vojaške isprave, da takoj zanje zaprosijo, ker bodo v nasprotnem slučaju od pristojnih vojaških komand najstrožje kaznovani. Vse potrebne informacije daje mestni vojaški urad v Mariboru, Slomškov trg 11/p.

Mariborsko gledališče: V soboto, dne 1. decembra ob 16. uri »Hamlet«. Znižane cene, ob 20. uri: »Urh, grof celjski«. Premiera. V nedeljo, dne 2. decembra ob 15. uri: »Gugalnica«, znižane cene, ob 20. uri »Carjevič«.

Opozorjamo na film »Večni sen«, ki se začne predvajati v sredo, dne 28. t. m. v kinu »Union«.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Celjsko gledališče priredi gostovanje ljubljanske drame z predstavo: »Migo, dekletje z Montparnasa«. Predstava se bo vršila 4. decembra ob 20. uri. Neabonenti dobe vstopnice v predprodaji v knjigarni »Domovina«.

Hrastnik

Potreba javnega kopališča. Nobeden od zasavskih industrijskih krajev ni v pogledu javnega kopališča tako na slabem kakor ravno naš. Težko dostopna, po premoğu onesnažena Sava, v katero se steka črni Boben, ni vabljiva, kopanje po raznih kotanjah Brnice pa ne odgovarja niti najelementarnejšim pogojem higijene. Zato nas je razveselilo, ko je na odborovi seji, ki jo je imela nedavno naša protituberkulozna liga, njen predsednik poročal o uspehu nabilne akcije za kopališče, ki je prinesla do sedaj že nad 40.000 Din, in je ta znesek ligi na razpolago kot brezobrestno posojilo. Ker pa ta znesek, čeprav bo gotovo še narasel, še ne zadostuje, bodo na ligino vabilo posamezna društva, organizacije itd. izvedle med svojim članstvom primerno akcijo, ki naj prinese ligi nadaljnja sredstva za kopališče, katero naj priča še poznim rodovom, kaj smo zmogli z lastnimi sredstvi. Pripricani smo, da tudi oblastva ne bodo mogla odreči svoje podpore, če bodo

videla, kako požrtvovalno je vse hrastniško prebivalstvo omogočilo zgradbo kopališča. Tudi naša občinska uprava bo šla ligi na roko. Vzgledujmo se nad impozantnim kopališčem v Mežici! Če je bilo mogoče, da so se zgradila kopališča v marsikaterem kraju naše ožje domovine, potem mora to biti mogoče tudi v Hrastniku. Na nas vseh je ležeče, da bo Hrastnik dobil kopališče in dobiti ga mora!

Jesenice

Kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto, dne 1. dec. in v nedeljo, dne 2. dec. t. l. ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) veselo filmsko komedijo »Revizor iz Petrograda« po znani komediji N. Gogolja »Revizor«. V gl. vlogi Vlasta Burian. Dodatki običajni. Prih. spored »Planine v plamenih« s Trenkerjem.

Ruše

Delavci v boju za svoje pravice. V zadnji številki našega lista smo pod gornjim naslovom objavili vest, da nameravajo delavci v tovarni za dušik v Rušah tožiti tovarno radi neizplačane mezde za dan 18. oktobra, ko se v obratu po višji odredbi ni delalo. — Ravnatelj tovarne in poslanec g. Krejči nam sedaj sporoča, da se on v tej stvari ni razgovarjal z delavskimi zaupniki, vendar pa se strinja s predlogom, ki je bil stavljen delavstvu s strani tovarne, t. j. da se delavcem polovico zaslužka za sporni dan izplača, druga polovica pa nakaže v delavski podporni fond. Delavski zaupniki, da mu še niso sporočili svojega stališča. Misli pa, da je predlog sprejemljiv, ker večina podjetij sploh ni plačala delavstvu nikakršne odškodnine za ta dan, stoječ na stališču, da je bilo praznovanje ukazano in da torej v tem slučaju podjetij ne zadene nobena krivda. — Prinašamo to sporočilo g. ravnatelja, s pripombo, da smo mi zaenkrat nasprotnega mnenja. V danem slučaju gre za prekintev dela vsled višje sile. Zakon nikjer ne dela razlik med višjo silo ene in višjo silo druge vrste, zato smatramo, da je za vsako onemogočenje dela iz razlogov višje sile treba plačati normalni zaslužek, tako delavcem, kot nastavljenecem. To stališče so v Mariboru nekatera podjetja že priznala in so torej delavci v tovarni za dušik radi tega razumljivo razburjeni. Tovarna za dušik bo storila prav, ako se v tem slučaju ne bo držala okrožnic in navodil zveze industrije, čije mnenje se že v marsikakšnem slučaju ni izkazalo za pravilno, ker gospodje skušajo tolmačiti zakone s pomočjo upravnih oblasti, delavci pa potom sodišč, ki edina so v to tudi poklicana.

Črna pri Prevaljah

Tukajšnje delavsko kulturno društvo »Svoboda« bo priredilo tridejansko šaloigro »Cigani« v soboto, dne 1. decembra t. l. ob 8. uri zvečer in isto ponovilo v nedeljo, dne 2. decembra t. l. ob 3. uri popoldne, obkkrat na društvenem odru v preurejeni dvorani gostilne Knez v Črni. Vsi prijatelji smeja in prijetne zabave so vabljivi.

Naša agilna članica »Svobode«, s. Berta Šahmanova, odhaja od nas v Logatec. Na predvečer njenega odhoda se je zbralo lepo število članstva na njenem poslovnem večeru v dvorani pri s. Knezu, kjer se ji je režiser s. Krašovec z lepimi besedami zahvalil za njeno dosedanje delovanje posebej pri naši dramatik in izročilo lepo darilo v trajen spomin. Posebej sta se ji zahvalila za njeno požrtvovalnost tudi ss. Knez in Eisinger. Ko se ji zahvaljujemo za njeno agilno delovanje v našem društvu, ji obenem želimo obilo sreče na novem mestu.

Guštanj

Poročilo o nedeljskem shodu bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

Studenci pri Mariboru

Skrb za studenske reveže. Občinska uprava v Studencih je letos postavljena pred težek problem preskrbe vseh svojih številnih revežev, ki dan za dnem prosijo pomoči za svoje otroke in sebe. Ker občinska sredstva ne zaležejo za vse, je občina letos sklenila, da brezposelnih ne bo podpirala čez zimo, ampak pridejo v poštev le največji reveži brez zaposlenja in doma. Vsi drugi brezposelni, zlasti z dežele, se pa pozivajo, da se čez zimo zatečejo k svojim sorodnikom na deželo; kdorkoli še ima kogarkoli v svoji podeželski domovinski občini, ne more priti niti za najmanjšo podporo v Studencih v poštev. — Za najrevnejše pa se bo občinska uprava obrnila do dobrih ljudi v Studencih in Radvanju, da najubožnejšim pomagajo s prostovoljnimi enkratnimi prispevki, ki jih bodo po ulicah pobirali določeni občinski odborniki. Prebivalstvo občine Studenci se vliudno naproša, da ne zavrne nabiralcev in dokaže, da se zaveda dolžnosti do bližnjega. Povdarja se, da bodo za Božič dobili podpore samo najrevnejši soobčani iz Studencev in Radvanja. Večja darila se bodo hvaležno izkazala v časopisju. Občinska uprava se v imenu najrevnejših že v naprej zahvaljuje in prosi v teh težkih časih pomoči!

I. del. kol. društvo, podružnica Studenci bo priredilo dne 1. decembra Miklavžev večer v gostilni Mrz. Prijatelji kolesarskega sporta vliudno vabljivi. Darila se sprejemajo na dan prireditve od 14. do 20. ure pri gostilničarju. — Odbor.

Zastor se dviga...!

Zakaj »Slovenec« bljuje ogenj in žveplo na marksiste?

Če sme biti kdo ponosen na svojo idejo in prepričanje v današnji dobi zmešanih človeških pojmov, potem smo to gotovo lahko le mi marksisti. Ne samo, da nam daje prav zgodovinski razvoj družbe in njen socialni ustroj, temveč se pri tem strašnem kaosu v kapitalističnem gospodarstvu, vedno bolj dviga zastor, da lažje spoznavamo tiste, kateri so v službi zlatega teleta največji sovražniki pravice in svobode delovnega ljudstva.

Vidimo, kako se obstoječi gospodarski red podira in išče pri tem opore, da bi se rešil. In res, umni zdravniki so iznašli novo sredstvo, katero vbrizgavajo bolniku, da mu s tem podaljšajo življenje in to sredstvo se imenuje fašizem. Ker pa praksa kaže, da samo ene vrste sredstvo včasih ne pomaga, zato se rasistični fašizem meša s klerofašizmom, da tudi duhovno več zaleže.

Iz tega vidika šele moremo doumeti, zakaj se naš katoliški »Slovenec« zadnji čas tako zaletava v marksizem. »Slovenec« in njegovi ljudje prav dobro vedo, da stojimo na pragu nove dobe, v kateri se bo obstoječi gospodarski red moral do temeljev spremeniti. Zakaj tak gospodarski red ne more biti več, v katerem milijoni in milijoni delovnega ljudstva od lakote unirajo, med tem ko se peščica drugih utaplja v največjem izobilju in predstavnike te peščice prenašajo na zlatih nosilnicah. Tega se »Slovenčevi« ljudje zavedajo in zato bljujejo ogenj in žveplo na marksizem.

Mi jim tega prav nič ne zamerimo, ker pač branijo svoj položaj v kapitalistični družbi. V tem tiči problem boja, in mi že danes vemo, na čegavi strani bo zmaga. Ali, da se »Slovenec« ravno za delovno ljudstvo tako boji, da ga ne bi marksizem okužil, to nam vendar ne gre prav v glavo! Saj spada vendar »Slovenec« v vrste tistih, ki so obdarjeni z darom nezmotljivosti in ki so obdani s plaščem večnih resnic. Zakaj »Slovenec« ni že predvidel vsega tega poprej, kar mu je danes nankrat tako nevarno?

Dokler je bila ne samo človekova delovna sila, temveč tudi njegov razum vklenjen v verige suženjstva kapitalistične družbe, takrat so ljudje »Slovenčeve« ideje imeli raj na zemlji. Ali ko je moč svetlobe človeškega razuma začela zmagovati nad močjo teme in se je izkoriščano delovno ljudstvo s pomočjo znanstvenega socializma začelo gibati in trgati okove suženjstva, takrat so zavpili slabi pastirji svojim ovčam, ki so jih prej strigli: »**Kam hočete?**«

Ali življenje in socialne potrebe sodobnega človeštva so silnejše, kakor pa samo zapisana ali pa lepo izgovorjena beseda: Ljubi svojega bližnjega! Zato tudi delovno ljudstvo zapušča svoje vsiljene pastirje in gre po poti, ki je njegova, ki je odredilna za človeštvo. Radi tega je vse zastoni, če »Slovenec« svari naše delovno ljudstvo pred marksističnim zastrupljenjem, ker srednji vek, predmarčna doba, zveza s fašizmom v Italiji, izdajstvo nad demokracijo v Nemčiji, praktična uvedba papeške enciklike »Quadragesimo anno« v Avstriji, klerikalna pomoč za zmago reakcije nad svobodo ljudstva v Španiji, so dovolj jaka opozorila za naše delovno ljudstvo, da nima kaj iskati v taboru klerikalcev, in zato rjove »Slovenec« proti marksizmu. A.

Da se bomo lepo spoznali

Farizejstvo proti marksizmu

(Črna polemika proti knjigam Cankarjeve družbe.)

»Materialistična ideologija, ki tvori temelj marksizmu, je v kričečem nasprotju z našo miselnostjo.«

Tako je napisal poročevalec kulturnega obzornika v »Slovenec«, dotaknivši se letošnjih knjig Cankarjeve družbe.

Ne ustavljal bi se pri takih mnenjih, če bi baš letošnje knjige Cankarjeve družbe, posebno Beerovi I. in II. del »Splošne zgodovine socializma in socialnih bojev«, ne dokazovale, da je krščanska ideologija, odkar si jo je prisvojila Cerkev, daleč od krščanstva. V »Slovenčevem« kulturnem pregledu stoji namreč še to-le:

»Ako pa mora katerakoli ideologija vplivati na človeka v socialnem pogledu, je to nedvomno vse prej Kristov nauk kot materialistični svetovni nazor.«

In Beerova »Splošna zgodovina socializma« citira baš

same odstavke iz svetega pisma stare zaveze.

kjer povsod preroki bičajo posest bogastva in privatne lastnine in razredna nasprotstva. Mojzesovo postavo, ki je ukazovala skupnost, so baš saduceji, judovsko duhovništvo in farizeji, judovsko malomeščanstvo, prezirali in rajši molili boga Baala, boga uživanja in boga zaslužka, privatne lastnine, bogastva, kakor pa Jahvo, boga skupnosti in enakosti. Beerova »Zgodovina socializma«, ki ni noben izmišljen spis, nego samo konstatacije iz napisanih zakonov judovskih prerokov, govori o socialni pravičnosti, katero so zahtevali preroki. Na strani 18. I. knjige, je teh citatov mnogo, kjer preroki dokazujejo, da »trpi dežela in ljudstvo propada«, ker se mogočniki in denarni nadutjeji valjajo po slonokoščeni posteljah, ljudstvo pa strada. Silni govornik, prerok Izaija, je grozil:

»Jahvova sodba bo sodila vse gizdavo in mogočno, da bo ponižano, nad trgovci na morju in nad vsem razkošnim...« (str. 21).

Jesus se je boril štirideset dni in štirideset noči v puščavi, ali naj se pridruži saducejem in farizejem ter nastopi z uporom proti Rimljanom. In se je izpraševal: »In če premagamo Rimljane in si pridobimo njihovo državo in veličastnost — kaj potem? Ali je človeštvo kaj pomagano, če dobi kraljestvo farizejev farizejske zakone in svečeniška pravila? Ne! Kajti pisano je: Moli boga in služi samo njemu. In kaj hoče bog, so povedali ljudem preroki:

»Socialno pravičnost, osvoboditev revnih, zaničevanje in obsodba bogastva, odpravo vsakršne nasilnosti, ljubezen do vseh ljudi — človeštvo, ki nosi kraljestvo božje v sebi, v svoji notranjosti, v svojem duševnem življenju.«

In zgodilo se je, da so se vsi patrioti in nacionalni revolucionarji odvrnili od njega. Pač pa se je zgrinjalrog njega preprosto ljudstvo.

In zakaj »Slovenec« ne razpravlja o teh resnicah? Zakaj ne obsoja judovskih prerokov in Jezusovih nauk, ki so bičali bogataše in privatno lastnino? Kaj to ni precej podobno materialističnemu svetovnemu nazoru, in če hočete tudi marksizmu?

Jesus je rekel svojemu izkušenemu narodu (str. 7. I. knjiga »Zgodovina socialnih bojev«):

»Politični boji, revolucionarni upori, nacionalne vojne, umori in uboži, notranje reforme zakonov in države ne bodo uresničile ideala človeške skupnosti. Božje kraljestvo ne pomenja bogastva enih in revščino drugih, nadvlade človeka nad človekom. Ne pomenja pa tudi izpolnjevanja službe v templih, sinagohskih ceremonij (to-rej cerkvenih ceremonij sploh) duhovniških očiščevanj in tudi ne češčenja patriotskih koristi in nacionalnih barv.«

Preporod vsega človeštva je na temelju izravnave vseh razlik v bogastvu, skupno delo vseh za vse.»

In ker je tako učil, so ga proglasili za protidržavnega elementa, za bogokletneža in ga obesili na križ.

Vozički za punčke

(šport) z gumijastimi obročki od 90 Din naprej

Eksportna hiša »LUNA« MARIBOR

Kupujte svoje potrebščine pri naših inseren-tih.

In »Slovenec« v svojih predalih govori o nekaki krščanski ideologiji, ki je nasproti vsem tem resnicam prerokov in Kristusa.

Res je, in ko prebiram II. del »Zgodovine socializma«, vidim tam prvo jeruzalemsko krščansko občino, ki je zvesto živela po naukih Jezusovih, prve kristiane v Rimu, ki so bili zvesti temu nauku. Vidim pa tudi, kako so cerkveni očetje počasi izluščili iz teh prerokov in naukov socialno snov in naredili iz praznote vero v nebesko plačilo in izveličanje po smrti.

V Grčiji so se godile enake stvari. Na str. 36 in dalje I. knjige Beerove je to opisano. Bila so v Atenah socialistična trenja, ker so oboževali aristokrati bili zoper skupnost. Kapitalizem je dvigal glavo in uničil ta slavni grški narod.

Zgodovina govori o krščanskih ali bolje o rimsko-katoliških svetnikih, kakor o Tomažu Akvinskemu, ki je svojo učenost porabil v to, da je

oznanjal protisocialne nauke in iz katerih nauk papeži pišejo še sedaj proti socializmu svoje enciklike.

Vse v imenu Jezusovem, ki je učil in umrl za vse drugačno ideologijo.

Tega rimsko-katoliški »Slovenec« ne pove. Razumljivo, ker bi s tem udaril vso to poplavo neresničnega krščanstva, ki preplavlja svet. Sveta inkvizicija je sežigala na gredah krivoverce zato, ker so ti krivoverci verjeli, da ni vse res, kar uče cerkveni očetje in papeži in da je cerkev prvoboriteljica za bogate, za privatno lastnino in po njih nauku je vsaka oblast od boga.

Zato so letošnje knjige Cankarjeve družbe zlata vreden dar delavstvu in vsem, ki iščejo resnico. In kakor so v starem in srednjem veku preganjali preroke in Jezusove učence in križali Jezusa, tako dandanes nastopajo in to celo v imenu Jezusa, zoper te resnice.

Večje ironije 20. stoletje ni moglo dati. To mi je prišlo pod pero, ko sem čital letošnje izdajo knjig Cankarjeve družbe in pa govoričenje »Slovenčeve«.

Čitajte tudi vi vsi te knjige in spoznajte resnico. —k.

Trgovina.

- Dve mlekarici se razgovarata.
- Koliko mleka dajo vaše krave?
- Tako, 16 do 20.
- In koliko ga prodate?
- Okoli 40.

Književnost

Angelo Cerkvjenik: Kdo je kriv? Vojna zgodba v štirih dramskih slikah. Osebe: Vojak in Ženska. — Slovenskemu delavstvu je ime Angela Cerkvjenika dobro znano, saj ga vidimo v vsej povojni dobi v njegovih prvih vrstah, ne samo kot odličnega socialnega pisatelja, ampak tudi kot organizatorja in predavatelja. S svojimi spisi je zaslovel tudi med Hrvati in med ameriškimi Slovenci. Izdal je precejšnje število romanov in novel deloma kot samostojne knjige, deloma po raznih listih in revijah. Snov so mu poleg socialnih, večinoma spolni odnosi in moškost in žensko in pa borba proti psihični vojni. Temu odgovarjajo tudi njegove drame, ki jih je objavil dosedaj menda šest: »V kaverni«, »Roka pravice«, trilogijo »V vrtincu«, »Greh« in »Očiščenje« in to zadnjo, »Kdo je kriv?« Je to prizor z nemško-ruske fronte med svetovno vojno, ko se po naključju srečata Vojak in Ženska. Vojak zaloti Žensko ponoči pri kraji kruha s proviantnih voz in hoče ta slučaj izkoristiti v zadoščenje svoje moškosti. Sledi vrsta zelo napetih prizorov, ki nam odkrivajo tragiko čudovitih družinskih zapletov in zablode vojne psihoze, ki dosežejo svoj višek v vprašanju: Kdo je kriv? — Ženska (smrtno ranjenemu vojaku): Odpusti? Zakaj? — Vojak: Za — vse! — Ženska: Saj ga niste ubili? (namreč njenega moža Georga). — Vojak: Ubil sem pa drugega! — Ženska: Vojna je. Vseh teh strahot je kriva vojna! — Vojak: Vojna? Vsi smo krivi! — Ta Cerkvjenikova drama zelo spominja na učinkoviti »Grob neznanega vojaka«, francosko dramo, ki smo jo svoj čas videli v izvrstni Kreitovi režiji. Tudi Cerkvjenik operira samo z dvema osebama, a je kljub temu dejanje od kraja do konca napeto. To, in pa dejstvo, da ne zahteva veliko tehničnih priprav, omogoča tudi delavskim odrom, da jo izvajajo. Zahteva pa od obeh igralcev precej poglobitve in rutine. — Knjižica se naroča pri Ljudski tiskarni v Mariboru. T. M.

Luna Jgrace

nezlomljive oblečene pupice, komad od Din 5— naprej, obleke, otroške jopice iz čiste volne od Din 10— naprej,

damske jopice, moški telovniki po najnižjih cenah v veliki izbiri

Eksportna hiša »LUNA« Maribor

Ne bojte se zime!

Dobro oblečen človek je zaščiteno proti mrazu. Naše nizke cene omogočajo vsakomur, da se dobro obleče.

OBIŠČITE NAŠE PRODAJALNE.

TIVAR-obleke

Piguè svila, satin svila, crêpe mongol, crêpe de chine, crêpe georgette, vse po Din 28—, dokler traja zaloga

Trpin - bazar